

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань фінансів, податкової та митної політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-28-07, факс: 255-25-91

До реєстр. № 10169
від 20.10.2023 р.
реєстр. № 10169-1
від 03.11.2023 р.
реєстр. № 10169-2
від 06.11.2023 р.
реєстр. № 10169-3
від 06.11.2023 р.

ВИСНОВОК

на проекти Законів

про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів
(реєстр. № 10169 від 20.10.2023 р.)

про внесення змін до статті 197 Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту окремих товарів
(реєстр. № 10169-1 від 03.11.2023 р.)

про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів
(реєстр. № 10169-2 від 06.11.2023 р.)

про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів
(реєстр. № 10169-3 від 06.11.2023 р.)

16 листопада 2023 року
протокол № 155

Комітет на своєму засіданні 16 листопада 2023 року (протокол № 155) розглянув проект Закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів (реєстр. № 10169 від 20.10.2023), поданий народними депутатами України Гетманцевим Д.О., Железняком Я.І., Ляшенко А.О., Колісник А.С. та альтернативні до нього проекти Законів:

«Про внесення змін до статті 197 Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту окремих товарів» (реєстр. № 10169-1 від 03.11.2023 р.), поданий народним депутатом України Заблоцьким М.Б.;

«Про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів» (реєстр. № 10169-2 від 06.11.2023 р.), поданий народними депутатами України Гетманцевим Д.О., Железняком Я.І., Совою О.Г.;

«Про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів» (реєстр. № 10169-3 від 06.11.2023 р.), поданий народними депутатами України Ковальчуком О.В. та іншими (всього 13 н.д.).

Вказані законопроекти мають одну мету - боротьба із тіншовим експортом товарів, зокрема шляхом мінімізації існуючих схем ухилення від оподаткування під час експорту окремої сільськогосподарської продукції (зернових та олійних культур), а також мінімізація схем з неповернення в країну валютної виручки за такими операціями, регулювання платіжного балансу України при експорті окремих сільськогосподарських товарів з України.

Однак реалізація цієї мети в кожному законопроекті має свої особливості.

Законопроектом за реєстр. № 10169 пропонується доповнити Розділ XXI «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України (далі – МКУ) новим пунктом 9³³, в якому тимчасово, на період дії воєнного стану в Україні, передбачити, що у разі експорту товарів, включених до товарних позицій 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1201, 1205, 1206, 1507, 1512, 1514, 2306 згідно з УКТ ЗЕД, митне оформлення таких товарів буде здійснюватися митницями на підставі окремої періодичної, спрощеної митної декларації або митної декларації, заповненої в звичайному порядку, до якої декларантом обов'язково вноситься інформація про реквізити відповідної податкової накладної (далі – ПН), зареєстрованої в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН). Така митна декларація повинна містити інформацію лише щодо товарів, включених до вищевказаних товарних позицій та реквізити однієї відповідної податкової накладної.

Після початку митного оформлення таких товарів на підставі окремої періодичної, спрощеної митної декларації або митної декларації, дані таких митних декларацій не підлягають коригуванню.

У разі поміщення у митний режим експорту товарів, включених до вищевказаних товарних позицій, митною вартістю таких товарів є ціна товару, зазначена у рахунку-фактурі чи рахунку-проформі, але не нижче мінімальних експортних цін, встановлених у порядку, визначеному Мінагрополітики.

Також визначаються додаткові підстави, які можуть слугувати для відмови у митному оформленні таких товарів: 1) відсутність факту реєстрації ПН, реквізити якої вказані в митній декларації, в ЄРПН; 2) з дати реєстрації ПН в ЄРПН минуло 30 днів; 3) договірна (контрактна) вартість товарів, що експортуються, є нижчою, ніж мінімальні експортні ціни, встановлені у порядку, визначеному Мінагрополітики; 4) фактурна вартість товарів в митній декларації розрахована в гривнях перевищує обсяг постачання, зазначений у відповідній ПН по кожному коду УКТ ЗЕД; 5) невідповідність коду за УКТ

ЗЕД товарів, кількості, податкового номера платника в митній декларації кількості товарів, зазначених у відповідній ПН; б) зазначення у митній декларації номера та дати ПН, реквізити якої зазначені у іншій митній декларації;

Разом з тим, запропоновано митному органу на наступний день після завершення митного оформлення експорту товарів, включених до вищевказаних товарних позицій, передавати до ДПС інформацію, що міститься в оформлених митних деклараціях з експорту вказаних товарів.

Даний законопроект є взаємопов'язаним із проектом Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів (реєстр. № **10168** від 20.10.2023 р.).

Такі ж зміни пропонуються і **законопроектом за реєстр. № 10169-2** з тією відмінністю, що у законопроекті за реєстр. № 10169-2 додатково пропонується, що *протягом шести місяців* з дати набрання чинності змінами при здійсненні операцій з вивезення за межі митної території України товарів, включених виключно до товарних позицій 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1201, 1205, 1206, 1507, 1512, 1514, 2306 згідно з УКТ ЗЕД, у разі не заявлення декларантом в періодичній, спрощеній митній декларації або митній декларації, заповненій в звичайному порядку при експорті таких товарів, *інформації про реквізити відповідної ПН, зареєстрованої в ЄРПН, митне оформлення таких товарів здійснювати з оподаткуванням вивізним митом у розмірі 10 % від митної вартості товарів, яка не може бути нижчою ніж середній показник міжнародних біржових котирувань*, що склалися на такі товари на кожен 10 календарний день місяця. При цьому Мінагрополітики, повинне на кожен 10 календарний день місяця формувати та опубліковувати на своєму офіційному веб-сайті середній показник міжнародних біржових котирувань.

Даний законопроект є взаємопов'язаним із проектом Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів (реєстр. № **10168-2** від 06.11.2023 р.).

Законопроектом за реєстр. № 10169-1 пропонується доповнити статтю 197 МКУ новою частиною, в якій передбачити, що випуск у митний режим експорту та пропуск за межі митної території України товарів, визначених у статті 19¹ Закону України “Про ЗЕД”, здійснюється митними органами на підставі довідки, що підтверджує поповнення попереднього експортного депозиту або довідки про консолідовану суму попередніх експортних депозитів, виданої відповідно до статті 19¹ Закону України “Про ЗЕД”.

Даний законопроект є взаємопов'язаним із проектом Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту окремих товарів (реєстр. № **10168-1** від 03.11.2023 р.).

Законопроектом за реєстр. № 10169-3 пропонується доповнити МКУ новою статтею 261¹ «Особливості митного оформлення операцій з вивезення товарів, визначених пунктом 2-2.6 статті 2-2 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України», за межі митної території України в митному режимі експорту», в якій передбачити, що у разі вивезення за межі митної території України в митному режимі експорту товарів, визначених пунктом 2-2.6 статті 2-2 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України», митне оформлення таких товарів здійснюється митними органами на підставі окремої періодичної, спрощеної митної декларації або митної декларації, заповненої в звичайному порядку, до якої декларантом обов'язково вноситься інформація про реквізити відповідної ПН, зареєстрованої в ЄРПН.

Митна декларація повинна містити інформацію лише щодо товарів, визначених пунктом 2-2.6 статті 2-2 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» та реквізити однієї відповідної ПН. Після початку митного оформлення таких товарів на підставі окремої періодичної, спрощеної митної декларації або митної декларації, дані таких митних декларацій не підлягають коригуванню.

Митна декларація подається митному органу не пізніше 30 календарних днів з дати реєстрації ПН, реквізити якої вказані в митній декларації, в ЄРПН.

Додатковими підставами для відмови у митному оформленні відповідних товарів є: 1) відсутність факту реєстрації ПН, реквізити якої вказані в митній декларації, в ЄРПН; 2) спливу 30-денного строку з дати реєстрації ПН в ЄРПН; 3) перевищення фактурної вартості товарів в митній декларації, розрахованої в гривнях над обсягом постачання, зазначеним у відповідній ПН; 5) невідповідність даних, вказаних в митній декларації, даним, зазначеним у відповідній ПН; 6) зазначення у митній декларації номера та дати ПН, реквізити якої зазначені у іншій митній декларації.

Митний орган на наступний день після остаточного завершення митного оформлення відповідних товарів, надає ДПС України інформацію, що міститься в таких митних деклараціях, на підставі яких здійснено митне оформлення експорту товарів. Така інформація повинна містити дані щодо: дати остаточного завершення митного оформлення; номера та дати ПН, зазначених у відповідній митній декларації; код товару згідно з УКТ ЗЕД; кількість товару; ціна одиниці товару та вартість товару (у гривнях за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, визначеним НБУ на день остаточного завершення митного оформлення).

Даний законопроект є взаємопов'язаним із проектом Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів (реєстр. № 10168-3 від 06.11.2023 р.).

Головне науково-експертне управління Верховної Ради України у своїх експертних висновках до вищевказаних законопроектів надало ряд зауважень, зокрема:

до реєстр. №№ 10169 (вих. від 02.11.2023 № 16/03-2023/241639) - щодо необхідності узгодження змін, запропонованих у цьому законопроекті із відповідними змінами до законопроекту за реєстр. № 10168 в частині застосування поняття «режим експортного забезпечення»;

до реєстр. № 10169-1 (вих. від 15.11.2023 № 16/03-2023/252139) - зауваження техніко-юридичного характеру;

до реєстр. № 10169-2 (вих. від 15.11.2023 № 16/03-2023/252140) – надано ряд зауважень, зокрема щодо необхідності узгодження змін, запропонованих у цьому законопроекті із відповідними змінами до законопроекту за реєстр. № 10168-2 в частині застосування поняття «режим експортного забезпечення».

Також, на думку ГНЕУ, в Пояснювальній записці до законопроекту доцільно було б навести інформацію та обґрунтування щодо: пропонуваного розміру ставки вивізного мита (10 % від митної вартості товарів, яка не може бути нижчою ніж середній показник міжнародних біржових котирувань, що склалися на такі товари на кожен 10 календарний день місяця); обґрунтування пропонуваного терміну дії оподаткування вивізним митом товарів у вищенаведених випадках – «тимчасово, протягом шести місяців з дати набрання чинності Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів», але не пізніше дати завершення дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022 затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ»; впливу запровадження ставки вивізного (експортного) мита на відповідну продукцію відповідно до Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, (ст. 31, Додатки I-C, I-D); відповідності положень нового п. 9-34 нормам п. 1 ст. XXVIII bis («Тарифні переговори») Генеральної угоди про тарифи й торгівлю 1994 року, згода України на обов'язковість для неї якої була надана у результаті прийняття Закону України «Про ратифікацію Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі» від 10.04.2008 № 250-VI, за якою «члени СОТ визнають, що мита часто є серйозними перешкодами для торгівлі; а отже, переговори на взаємній та б взаємовигідній основі, спрямовані на значне зниження загального рівня тарифів та інших зборів на імпорт та експорт і, зокрема, на зниження тих високих тарифів, які перешкоджають імпорту навіть у мінімальних кількостях і які проводяться з належним урахуванням цілей цієї Угоди та різноманітних потреб окремих членів СОТ, мають велике значення для розширення міжнародної торгівлі»;

до реєстр. № 10169-3 (вих. від 15.11.2023 № 16/03-2023/252142) – надається ряд зауважень, зокрема, звертається увага на доцільність обґрунтування прив'язки терміну набрання чинності Законом, проект якого розглядається, до вказаного Закону України «Про об'єднання

сільськогосподарських товаровиробників», у тому числі, з огляду на те, що проект реєстр. № 10168-3 такої прив'язки не має.

Міністерство фінансів України у експертному висновку (вих. від 13.11.2023 № 34020-01-3/31041), підготовленому на виконання доручення КМУ висловило ряд пропозицій і зауважень до законопроекту за реєстр. № **10169**, зокрема МФУ вважає, що законопроект потребує доопрацювання та звертає увагу на те, що у пов'язаному із ним законопроекті (за реєстр. № 10168) передбачено виключення статті 19¹ Закону України «Про ЗЕД», відповідно до якої було запроваджено режим експортного забезпечення. При цьому формулювання «режим експортного забезпечення» наявне у тексті нового пункту 9³³ розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення», запропонованого законопроектом за реєстр. № 10169.

Ці зауваження стосуються також і положень законопроекту за реєстр № 10169-2.

Окрім того, Законом України «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур» на насіння соняшнику, подрібнене або неподрібнене, що класифікується за кодом 120600 згідно з УКТЗЕД, встановлено адвалорну ставку вивізного мита.

Тому, в разі набрання чинності положень нового п. 9³⁴ розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення», у відповідності до законопроекту за реєстр. № 10169-2, виникне колізія стосовно порядку нарахування експортного мита на товари, що класифікуються за кодом 120600 згідно з УКТЗЕД, які вивозяться за межі митної території України з помещенням у митний режим експорт, а також щодо порядку визначення їх митної вартості.

В ході обговорення законопроектів, у т.ч. на засіданнях робочих груп, в яких приймали участь народні депутати України, представники Мінагрополітики України, ДПС України, Держмитслужби, бізнесу та асоціацій, з'ясувавши позицію народних депутатів-членів Комітету та з огляду на пропозиції і зауваження, надані в експертних висновках, **Комітет підтримав можливість внесення змін до Митного кодексу України, запропонованих проектом Закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів**, поданий народними депутатами України Гетманцевим Д.О., Железняком Я.І., Совою О.Г. (реєстр. № 10169-2 від **06.11.2023 р.**) з урахуванням наступного:

1) оскільки проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів» (реєстр. № 10168-2), який є взаємопов'язаний із проектом Закону за реєстр. № 10169-2, передбачає виключення статті 19¹ Закону України «Про ЗЕД», то необхідні зміни повинні бути відображені і у пункті 9²⁵ розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України, а також у положеннях п.п. 9³³, 9³⁴

розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення», якими доповнюється Митний кодекс України у відповідності до положень проекту Закону за реєстр. № 10169-2;

2) з метою недопущення виникнення колізії стосовно порядку нарахування експортного мита на товари, що класифікуються за кодом 120600 згідно з УКТЗЕД, які вивозяться за межі митної території України з поміщенням у митний режим експорт, а також щодо порядку визначення їх митної вартості, з огляду на те, що Законом України «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур» на насіння соняшнику, подрібнене або неподрібнене, що класифікується за кодом 120600 згідно з УКТЗЕД, вже встановлено адвалорну ставку вивізного мита, є необхідність у внесенні відповідних зміни у положення нового п. 9³⁴ розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення» стосовно порядку нарахування вивізного мита на товари, що класифікуються за кодом 120600 згідно з УКТЗЕД, які вивозяться за межі митної території України з поміщенням у митний режим експорт, а також щодо порядку визначення їх митної вартості;

3) з урахуванням того, що законопроекти за реєстр. №№ 10168-2 та 10169-2 є взаємопов'язаними, правки, які будуть вноситись у законопроект за реєстр. № 10168-2 в частині здійснення податкового контролю, результати якого будуть впливати на порядок здійснення митних формальностей, повинні бути належним чином відображені у законопроекті за реєстр. № 10169-2.

За результатами обговорення зазначених законопроектів та керуючись положеннями статті 15 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», частини третьої статті 93, статей 100, 108, 110, 111, частини першої статті 114, частини першої статті 116 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України», **Комітет вирішив рекомендувати** Верховній Раді України:

1) проєкт Закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів (реєстр. № 10169 від 20.10.2023 р.), поданий народними депутатами України Гетманцевим Д.О., Железняком Я.І., Ляшенко А.О., Колісник А.С.

та альтернативні до нього проєкти Законів:

«Про внесення змін до статті 197 Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту окремих товарів» (реєстр. № 10169-1 від 03.11.2023 р.), поданий народним депутатом України Заблоцьким М.Б.,

«Про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів» (реєстр. № 10169-2 від 06.11.2023 р.), поданий народними депутатами України Гетманцевим Д.О., Железняком Я.І., Совою О.Г.,

«Про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів»

(реєстр. № 10169-3 від 06.11.2023 р.), поданий народними депутатами України Ковальчуком О.В. та іншими (всього 13 н.д.),

включити до порядку денного десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання;

2) за наслідками розгляду у першому читанні, проект Закону про внесення змін до Митного кодексу України щодо вдосконалення здійснення зовнішньоекономічних операцій з експорту деяких товарів (реєстр. № 10169-2), поданий народними депутатами України Гетманцевим Д.О., Железняком Я.І., Совою О.Г., **прийняти за основу**;

3) **доручити** Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики **доопрацювати** зазначений законопроект з урахуванням поправок і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи, а також з урахуванням пропозицій, висловлених у цьому висновку Комітету відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, **та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні**;

4) **доповідати позицію Комітету** щодо цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України доручити Голові Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики – народному депутату України Гетманцеву Д.О.

Голова Комітету

Д.О. Гетманцев

